

bilimname 52, 2024/2, 133-161

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi: 06.05.2024, Kabul Tarihi: 14.08.2024, Yayın Tarihi: 31.10.2024
doi: 10.28949/bilimname.1477718

ERGENLERDE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE DİNDARLIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Mehmet Nesim ANUŞTEKİN^a

Ali KUŞAT^b

Öz

Ergenlik dönemi, bireyin fiziksel, duygusal, sosyal ve bilişsel açıdan önemli değişimlerle karşılaştığı bir süreçtir. Gençlerin duygusal denge, kendine güven, kimlik gelişimi, sosyal ilişkiler ve stresle başa çıkma gibi alanlarda olumlu bir durumda olmaları psikolojik iyi oluşları ile ilgilidir. Ergenlik dönemi genellikle kimlik arayışının yoğun olduğu bir dönemdir. Ergenler, dinî kimliklerini araştırabilir ve bu süreçte kendilerini daha iyi anlayabilirler. Bu çalışmada, psikolojik iyi oluş ve dindarlık arasındaki ilişkinin ergen örnekleminde, betimsel ve ilişkisel açıdan incelenmesi hedeflenmiştir. Bu hedefe erişmek için, ilk olarak literatür taraması yapılarak psikolojik iyi oluş ve dindarlık kavramlarına dair bir giriş bölümü hazırlanmıştır. Sonrasında ise veri toplama amacıyla belirlenen Psikolojik iyi oluş ve dindarlık ölçekleri 13 ile 18 yaş aralığındaki 1356 ergene uygulanarak veri toplanmıştır. Toplanan veriler analize tabi tutulmuştur. Analiz sonucunda ergenlerin psikolojik iyi oluş ve dindarlık ortalamalarının yüksek olduğu bulunmuştur. Psikolojik iyi oluş düzeyi açısından 7. sınıf öğrencilerinin en yüksek, 8. sınıf öğrencilerinin en düşük ortalama puanlarına sahip olduğu; dindarlık düzeyi bakımından ise 7. sınıf öğrencilerinin en yüksek, 10., 11. ve on 12. sınıf öğrencilerinin ise en düşük ortalama puanlara sahip olduğu tespit edilmiştir. Okul türüne göre Fen Lisesi ve Anadolu Lisesi öğrencilerinin en yüksek psikolojik iyi oluş ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Anadolu İmam-hatip Lisesi öğrencileri en yüksek dindarlık düzeyine sahipken, Fen Lisesi öğrencilerinin dindarlık ortalamasının en düşük olduğu görülmüştür. Demokratik bir anne-baba tutumuna sahip olan ergenlerde, psikolojik iyi oluş ve dindarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca ergenlerde psikolojik iyi oluş ile dindarlık düzeyi arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Din psikolojisi, Ergenlik, Psikolojik İyi Oluş, Din, Dindarlık.

^a Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, anustekinesimm@hotmail.com

^b Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi, kusat@erciyes.edu.tr

AN EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AND RELIGIOSITY IN ADOLESCENTS IN TERMS OF SOME VARIABLES

Abstract

Adolescence is a period in which individuals face significant physical, emotional, social and cognitive changes. The fact that young people are in a positive state in areas such as emotional balance, self-confidence, identity development, social relationships and coping with stress is related to their psychological well-being. Adolescence is often a period of intense search for identity. Adolescents can search for their religious identities and understand themselves better in this process. In this study, it was aimed to examine the relationship between psychological well-being and religiosity in a sample of adolescents from a descriptive and relational perspective. In order to achieve this goal, an introductory section on the concepts of psychological well-being and religiosity was prepared by first reviewing the literature. Then, the psychological well-being and religiosity scales determined for data collection were applied to 1356 adolescents between the ages of 13 and 18 and data were collected. The collected data were subjected to analysis. As a result of the analysis, it was found that adolescents' psychological well-being and religiosity averages were high. In terms of psychological well-being level, 7th grade students had the highest mean scores and 8th grade students had the lowest mean scores; in terms of religiosity level, 7th grade students had the highest mean scores and 10th, 11th and 12th grade students had the lowest mean scores.

[The Extended Abstract is at the end of the article.]

Keywords: Psychology of Religion, Adolescence, Psychological Well-Being, Religion, Religiosity.

Giriş

Ergenlik, bireyler için pek çok zorluğu, riski ve fırsatı içinde barındıran önemli bir gelişim aşamasıdır. Bedensel büyüme, hormonal değişimler, bilişsel gelişim, kimlik arayışı, yetişkinlerle sosyal ilişkilerdeki karmaŐalar bu dönemde bazı ruhsal dalgalanmalara neden olmaktadır. Bunun yanında çağımızın hızlı teknolojik, sosyo-ekonomik değişim indeksi ve ergenlerin bu yeni duruma adapte olmaya yönelik ilgileri onların pek çok alanda karmaŐıklaŐan bir ortam içerisine girmelerine neden olmaktadır. Bu durum ergenlerin ruhsal sağlıklarını koruma ve geliştirme ihtiyacını beraberinde

getirmektedir.

Psikolojinin ilgisi, ruhsal hastalıklar ve anormal davranış sergileyen bireylerden ruh sağlığı ve pozitif psikolojiye doğru kaymaktadır (Ulu, 2018, s. 184). Günümüz dünyasında artık insanın yaratılış potansiyelinin iyiye, güzele ve diğerleri ile olumlu ilişkiler kurmaya, geleceğe daha güven içerisinde bakmaya yönelik bir eğilim içerisinde olduğu görülmektedir. Artık insan zorluklarla baş etmenin ötesinde hedefine ulaşmak için neler yapmalıdır, güçlü potansiyelini nasıl kullanmalıdır, anlayışı gelişmektedir. İnsanın bu eğilimlerinden birisi de psikolojik iyi oluş olarak kavramlaştırılmaktadır. Psikolojik iyi oluş, insanın kendi potansiyelini gerçekleştirilmesi, yaşamın zorluklarıyla baş edebilmesi ve anlamlı ilişkiler kurabilmesi açısından kritik bir olgudur. Bu dönemde psikolojik iyi oluş, bireyin kendini anlaması, kabul etmesi ve yaşamındaki amacını bulması açısından kritik bir rol oynar. Aynı zamanda, toplumsal değerlerin ve inançların gençlerin yaşamında oynadığı rol de göz ardı edilemez. Dinin de manevi ihtiyaçları karşılamanın yanında psikolojik iyi oluşu etkileme işlevine sahip olduğu yadsınamaz. Bu bağlamda bu çalışma, ergenlerde dindarlık ile psikolojik iyi oluş ilişkisini çeşitli değişkenler açısından analiz etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaç kapsamında çalışmada:

a. Ergenlerin psikolojik iyi oluş ve dindarlık düzeyleri nasıldır?

b. Ergenlerin psikolojik iyi oluşu ve dindarlık düzeyleri arasında nasıl bir ilişki vardır?

c. Psikolojik iyi oluş ve dindarlık düzeyleri; okul türü, sınıf, ebeveyn tutumları değişkenleri açısından farklılaşmakta mıdır? sorularına cevaplar aranmıştır. Bu bağlamda araştırmada aşağıdaki hipotezler sınanmıştır:

- Psikolojik iyi oluş düzeyi ile dindarlık düzeyi arasında pozitif ilişki vardır.
- Psikolojik iyi oluş düzeyi ile dindarlık düzeyi sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterir.
- Psikolojik iyi oluş düzeyi ile dindarlık düzeyi okul türüne göre anlamlı farklılık gösterir.
- Psikolojik iyi oluş düzeyi ile dindarlık düzeyi anne-baba tutumuna göre anlamlı farklılık gösterir.

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden yararlanılarak, psikolojik iyi oluş ve dindarlık düzeyleri arasındaki ilişki yukarıdaki değişkenler açısından incelenmiştir. Çalışmanın, ergenlerin dini inanışları ve psikolojik iyilik durumları arasındaki ilişkinin anlaşılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde ülkemizde ergenlerin

psikolojik iyi oluş düzeyleri ile dindarlık ilişkisi ile ilgili çalışmaların sayıca yetersiz düzeyde olduğu görülmektedir. Bu durum psikolojik iyi oluş ve dindarlığı; sınıf düzeyi, okul türü ve anne-baba tutumları gibi değişkenlerle çalışma konusunu yapan bu araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

A. Ergenlik

Latince’de “büyümek”, “olgunlaşmak” anlamında kullanılan ergenlik (adolescent) kavramı (Aydın, 2020, s. 177; Temel & Aksoy, 2016, s. 10) bir durumu değil de daha çok bir süreci tanımlamaktadır. Bu dönemde bireyin yaşamında hızlı gelişimlerin yaşandığı gözlenmektedir. Ergenliğin tanımının yapılması, yaş sınırının tespiti toplumlara, coğrafi ve iklimsel şartlara ve yaşanan döneme göre farklılık gösterebilmektedir (Yavuzer, 2016, s. 261).

Cinsiyetin de beslenme, sağlık ve iklim faktörleri gibi ergenliğin başlama yaşı üzerinde etkili olduğu gözlemlenmiştir. Kızlar erkeklere nispeten daha erken ergenlik dönemi özellikleri gösterebilmektedirler. Ülkemizde ergenliğin başlangıcı kızlar için 12; erkekler için 12-14 yaşları olarak belirtilmektedir (Yavuzer, 2016, s. 161).

Bu dönemde psikolojik ve sosyal değişimler de meydana gelmektedir (İnanç, Bilgin, & Atıcı, 2015, s. 231). Ergenlik, bireyin ailesinin gözetimine ve korumasına gereksinimin azalmaya başladığı, zihinsel özgürlük isteğinin ortaya çıktığı, yetişkinler gibi sorumluluk ve toplumda özgün bir yerinin olması gerektiği isteğinin olduğu bir dönem olarak görülebilir.

Toplumsal olarak, ergenlik dönemi, bireyin ebeveynlerinden ayrı bir kimlik geliştirmeye başlaması ve akranlarıyla ilişkilerine daha fazla odaklanmasıyla başlar. Bu aşama, ergenin duygusal dalgalanmalar yaşadığı, ebeveynleriyle çatışmalar yaşadığı ve riskli davranışlarda bulunduğu bir dönem olarak tanımlanmaktadır, bu nedenle genellikle “fırtına ve sıkıntı” dönemi şeklinde isimlendirilir (Smith, 2017, s. 1). Ergenlik biyolojik bir süreçle başlar ancak kültürel faktörlerle şekillenir ve yetişkinliğe geçişte önemli bir rol oynar. Bu sebeple, ergenlikten yetişkinliğe geçiş sürecinde kültürel standartlar ve deneyimler daha belirleyici rol oynamaktadır (Santrock, 2020, s. 19).

B. Psikolojik İyi Oluş

Bradburn (1969), Aristo’ya dayanarak bu kavrama, mutluluk arayışı içerisindeki bireyin hedeflediği refah düzeyini, Yunanca’da mutluluk anlamına gelen “Eudamonia” kavramıyla değinmiştir.

Psikolojide bireyin iyi oluşu ile ilgili yapılan çalışmalarda, psikolojik iyi oluş ve öznel iyi oluş şeklinde iki ana yaklaşımın öne çıktığı dikkat

çekmektedir. Bu yaklaşımlar, hedonik ve eudaimonik yaklaşımları içermektedir. İyi oluş çalışmalarında, hedonik yaklaşım iyi oluşu mutluluğa indirgeyerek haz alma ve acıdan kaçınma olarak tanımlamaktadır. Eudaimonik yaklaşım ise anlam bulma ve bireyin potansiyelini gerçekleştirme üzerine odaklanmaktadır (Ryan & Deci, 2001, s. 141). Psikolojik iyi oluş kavramı, felsefi eudaimonizmin bilimsel açıdan tanımlanmasıyla ortaya çıkmıştır. Eudaimonizm, insanları inançlarına veya gerçek öz benliklerine dayalı olarak tanımlayarak bu doğrultuda yaşamalarını teşvik eden, etik ilkeleri olan bir teoridir (Waterman, 1993, s. 678). Eudaimonik yaklaşım, iyi olmayı, kişinin potansiyelini gerçekleşmesiyle ilişkilendirir. İlgili araştırmalar mutluluk ve iyi oluşun, yaşamdan basit bir haz ve tatmin duygularına ve iyi hissetme deneyimlerine dayalı olmadığını ileri sürer. Psikolojik iyi oluş, gerçek mutluluğa, erdemli bir hayatın yaşama ve anlamlı hedeflere yönelik hareket etme ile erişilebileceğine vurgu yapmaktadır. Dolayısıyla psikolojik iyi oluş için asıl hedef, insanın olumlu potansiyelini gerçekleştirmesidir (Hefferon & Boniwell, 2011, s. 77). Bu bakış açısı iyi oluşu bir sonuç veya durumdan öte bireyin kapasitesini ortaya çıkarma, yaşamda aktif ve etken duruma getirme süreci olarak değerlendirmektedir (Deci & Ryan, 2008, s. 2).

Psikolojik iyi oluş ile ilgili literatürde yaygın olarak Ryff'in (1989) Çok Boyutlu Psikolojik İyi Oluş modeli kullanılır. O, bireyin psikolojik iyi oluşunu altı boyutta açıklamıştır: Kendini kabul, Bireysel gelişim, Diğerleriyle olumlu ilişkiler, Çevresel hakimiyet, Yaşam amacı, ve Özerklik (Ryff, 1989, s. 1070).

Psikolojik iyi oluşu ölçmek için geliştirilen diğer bir ölçek ise Diener ve arkadaşlarının (2009) ölçeğidir. Ölçek 8 maddelik olup, başlangıçta "Psychological Well-Being Scale" olarak adlandırılmış, ancak daha sonra daha uygun olduğu düşünülerek "Flourishing Scale" olarak değiştirilmiştir. Türkçe'ye ise Telef (2013) tarafından "Psikolojik İyi Oluş Ölçeği" olarak uyarlanmıştır. Olumlu ifadelerden oluşan ölçekte maddeler 1 ile 7 arasında puanlanarak en düşük 8 en yüksek 56 puan alınır. Alınan puanların yüksek olması psikolojik olarak iyi olma anlamı taşımaktadır (Diener vd., 2009, ss. 247-266). Tek faktörden oluşan ölçeğin bu araştırmada kullanılmasının uygun olduğuna karar verilmiştir.

C. Dindarlık

"Din" kelimesi, köken olarak Arapça olup, "örf, âdet, gidilen yol, itaat, ceza ve mükâfat, millet" anlamlarında kullanılmaktadır (İbn Manzûr, 1993, s. 169; Karacoşkun, 2015, s. 62; Uysal, 1996, s. 16). Latince'de ise din için kullanılan "religio" kelimesi iki kökenden oluşmaktadır. Birincisi "religere",

bir şeyi mükerrer ve dikkatli bir şekilde yapma; diğeri “religare”, bağlanmak anlamını taşımaktadır. Bu bağlamda dinin, insanların hem Tanrı’ya hem de birbirlerine bağlanmasını ifade eden bir kavram olduğu anlaşılmaktadır (Karacoşkun, 2015, s. 62; Taplamacıoğlu, 1963, ss. 49-50). Müslüman din bilginleri özellikle semavi dinleri dikkate alarak dini işlevselci bir yaklaşımla, “Din, akıl sahiplerini kendi iradeleriyle şimdiki halde (dünyada) salâha, gelecekte (âhirette) felâha sevkedene, Allah tarafından konulmuş bir kanun.” olarak tanımlamaktadırlar (Tümer, 2024).

Dinin varlığı, insanlık tarihi boyunca mevcut olmuş ve insanlar her dönemde dine, dinin kurallarına belli ölçüde bağlı kalmış ve onun ritüellerini uygulamışlardır. Din ve inançla ilgili uygulamaların, insanlığın bulunduğu her coğrafyada ve her zaman diliminde gözlemlenen bir olgu olduğu anlaşılmaktadır (Kula, 2014, ss. 222-224; Tanrıverdi, 2018, s. 596).

Türkçe sözlükte “din inancı güçlü, din kurallarına bağlı (kimse), mütedeyyin” anlamlarına gelen dindar kelimesi (Ayverdi, 2008, s. 726; Develioğlu, 2013, s. 222), “din” sözcüğünün sonuna Farsça “dar” ekinin eklenmesiyle türetilmiştir (Günay, 2006, s. 8). Dindarlık ise “dindar olma durumu, mütedeyyinlik” anlamına gelmektedir (Akalın, 2011, s. 668).

Dindarlık, “dini ilkelerin hem bireysel hem de toplumsal yaşantıya aktarılmış hali” (Köse & Ayten, 2015, s. 111) veya “dinin, bireyin hayatında aldığı biçim” (Peker, 2012, s. 42), “Zihinlerde kutsal bir öğreti olarak değerlendirilen dinin bireyin yaşamında varlık göstermesi.” (Kayıklık, 2006, s. 491), belirli bir zaman ve şartlar altında bir kişi, grup ya da toplum tarafından belli bir dinin inanç ve öğretilerinin yaşanması olarak ifade edilebilir (Hökelekli, 2012, s. 43). “Dinin insan hayatına nüfuz derecesi” olarak da tanımlanmaktadır (Kızılgeçit, 2011, s. 86).

Yukarıdaki tanımlar bize, dindarlığın tek boyutlu bir özellik göstermediğini ve bireysel, sosyal, kültürel, tarihsel, fiziksel, yaş, cinsiyet, eğitim durumu gibi faktörlere bağlı olarak değişiklik gösterdiğini ve inanın bütün yaşam alanlarına yansıdığını göstermektedir.

Bu sebeple dindarlık farklı açılardan tanımlanmış, boyutlandırılmış ve ölçülmüştür. Din bilimcilerinin egemen görüşü, dindarlığın çok boyutlu bir fenomen olduğudur (Günay, 2006, s. 30). Dindarlığı çok boyutlu bir sistem olarak ilk kez kavramsallaştıran kişi Glock’tur. Glock’a göre din, her toplumda ve hatta her birey için farklı anlamlara gelir. Dünya dinlerinde dini anlayış açısından da farklılıklar mevcuttur. Bu farklılıklara rağmen bazı genel ortak boyutları üzerinde uzlaşma bulunmaktadır. Glock, bütün dünya dinlerinde gözlemediği ortak noktaları 5 boyut altında toplamıştır. Buna göre

dindarlık, inanç, bilgi, ibadet, tecrübe ve etki olmak üzere beş boyuttan oluştuğunu ifade etmiştir (Glock, 2017, s. 295).

Türkiye’de de dindarlığın çok boyutluluk özelliği üzerinden hareketle dindarlık ölçekleri geliştirilmiştir. Uysal (1995) İslam dini kültürü dikkate alarak İslami Dindarlık Ölçeğini geliştirmiş ve daha sonraki süreçte ise Ayten (2009) doktora çalışmasında Uysal’ın ölçeğini esas alarak dinin inanç-etki ve ibadet-bilgi olmak üzere iki boyutlu ve 10 maddeden oluşan Dindarlık Ölçeğini geliştirmiştir. Bu çalışmada bu ölçeğin kullanılmasının uygun olduğu kanaatine varılmıştır.

D. Yöntem

1. Katılımcılar

Araştırmanın örneklemini, Diyarbakır ilinde MEB’e bağlı devlet okullarının ortaokul 7 ve 8. Sınıf öğrencileri ile lise öğrencilerinden 13-18 yaş aralığında 1356 öğrenci oluşturmaktadır. Tesadüfi olmayan örnekleme yöntemi olan kolayda uygun bir örnekleme yöntemi kullanılarak katılımcı grubu seçilmiştir.

Tablo 1: Demografik Değişkenlere Göre Örneklem Dağılımı

Değişkenler		N	%	Değişkenler		N	%
Sınıf	7.sınıf	236	17,4	Okul Türü	Ortaokul	197	14,5
	8.sınıf	148	10,9		İmam Hatip Ortaokulu	193	14,2
	9.sınıf	247	18,2		Fen Lisesi	297	21,9
	10.sınıf	234	17,3		Anadolu Lisesi	272	20,1
	11.sınıf	257	19		Anadolu İmam Hatip Lisesi	214	15,8
	12.sınıf	234	17,3		Mesleki Teknik ve Anadolu Lisesi	183	13,5
Anne Tutumu	Baskıcı/Otoriter	183	13,5	Baba Tutumu	Baskıcı/Otoriter	194	14,3
	Eşitlikçi/Demokratik	722	53,2		Eşitlikçi/Demokratik	728	53,7
	Tutarsız (Bazen)	424	31,		Tutarsız (Bazen)	317	23,4

	Baskıcı Eşitlikçi)	Bazen		3		Baskıcı Eşitlikçi)	Bazen		
	İlgisiz		27	2		İlgisiz		117	8,6

Araştırma katılımcılarının 234'ü (%17,3) 12. Sınıfta, 257'i (%19) 11. sınıfta, 234'ü (%17,3) 10. Sınıfta, 247'si (%18,2) 9. sınıfta, 148'i (%10,9) 8. sınıfta, 236'sı (%17,4) 7. sınıfta, öğrenimlerini sürdürmektedir. Katılımcıların 183'ü (%13,5) Mesleki Teknik ve Anadolu Lisesinde, 214'ü (%15,8) Anadolu İmam-Hatip Lisesinde, 272'si (%20,1) Anadolu Lisesinde, 297'si (%21,9) Fen Lisesinde, 193'ü (%14,2) İmam-Hatip Ortaokulunda ve 197'si (%14,5) Ortaokulda eğitim-öğretime devam etmektedir. Bunların 27'si (%2) annelerini ilgisiz, 424'ü (%31,3) tutarsız, 722'si (%53,2) demokrat ve 183'ü (%13,5) otoriter olarak algılamaktadır. 194'ü (%14,3) babalarını baskıcı/otoriter, 728'i (%53,7) eşitlikçi/demokrat, 317'si (%23,4) tutarsız (bazen baskıcı bazen eşitlikçi), 117'si de (%8,6) ilgisiz olarak algılamaktadırlar.

2. Veri Toplama Araçları

a. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmanın bağımsız değişkenleriyle ilgili veri toplamak için "Kişisel Bilgi Formu" oluşturulmuştur. Kişisel bilgi formunda öğrencilerin sınıf düzeyi, öğrenim gördüğü okul türü ve algılanan anne-baba tutumları yer almaktadır.

b. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği

Diener ve arkadaşlarının (2009) geliştirdiği bu ölçek, Türkçeye Telef (2013) tarafından "Psikolojik İyi Oluş Ölçeği" olarak uyarlanmıştır. Tek faktörden oluşan ölçek güvenilirlik ve geçerlilik açısından makul düzeydedir. Telef (2013), çalışmasında Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısını .85 olarak bulmuştur (Telef, 2013, ss. 1297-1307).

c. Dindarlık Ölçeği

Araştırmada, Ayten'in (2009) geliştirdiği dindarlık ölçeği kullanılarak dindarlık düzeyleri değerlendirilmiştir. İnanç-etki ve bilgi-ibadet alt boyutlarından oluşan ölçeğin Cronbach Alpha değerinin .80 olduğu belirtilmiştir. Ölçeğin istatistiksel olarak geçerli olduğu sonucuna varılmıştır. Bu çalışmada, Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısının .86 olduğu görülmüştür. Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısının, bu çalışmada da .86 olduğu görülmüştür. Ayten (2019) geliştirdiği ölçeği ergen örnekleminde de kullanmıştır.

3. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde nicel araştırma tekniklerinden yararlanılmıştır. Sınıf düzeyi, okul türü, anne-baba tutumu ile psikolojik iyi oluş ve dindarlık arasındaki anlamlı farkı belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Psikolojik iyi oluş ve dindarlık arasındaki ilişkiyi belirlemek için ise Pearson Korelasyon analizi uygulanmıştır.

4. İşlem

Araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen öğrencilere çalışma hakkında bilgi verilerek ölçekler uygulanmıştır. Veriler Google Form aracılığı ve verilerin demografik değişkenler açısından dengeli dağılım sağlayabilmesi amacıyla yüz yüze görüşmeler sağlanarak elde edilmiştir. Verilerin sadece bilimsel araştırma kapsamında ve anonim olarak kullanılacağı konusunda güvence verilmiştir.

E. Bulgular

Tablo 2: Değişkenler Arasındaki İlişkiye Ait Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

Psikolojik İyi Oluş		
Dindarlık	Korelasyon (r)	,252
	p (2-tailed)	,000
	N	1356

Tablo 2 incelendiğinde ergenlerin psikolojik iyi oluş düzeyleri ile dindarlık düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır ($r = ,252$, $p < ,000$). Diğer bir ifade ile ergenlerin dindarlık düzeyi arttıkça psikolojik iyi oluş düzeyleri de artış göstermektedir.

Tablo 3: Ergenlerin Psikolojik İyi Oluş ve Dindarlık Düzeylerinin Sınıf Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

		Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	S	F	P	Anlamlı Fark
Psikolojik İyi Oluş	A	7. Sınıf	236	40,18	9,56	3,69	,002	A>B ve E
	B	8. Sınıf	148	36,91	11,98			
	C	9. Sınıf	247	38,75	9,67			
	D	10. Sınıf	234	39,25	9,88			

	E	11. Sınıf	257	36,90	10,33			
	F	12. Sınıf	234	38,08	9,49			
		Toplam	1356	38,42	10,11			
Dindarlık	A	7. Sınıf	236	39,826	5,549	7,09	,000	A> E,D,F
	B	8. Sınıf	148	39,00	6,30			
	C	9. Sınıf	247	38,02	7,13			
	D	10. Sınıf	234	36,60	8,08			
	E	11. Sınıf	257	37,61	7,23			
	F	12. Sınıf	234	36,49	9,11			
		Toplam	1356	37,85	7,46			

Tablo 3' e göre ergenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür ($F= 3,699$, $p<,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan karşılaştırmalar neticesinde 7. Sınıf ($\bar{x}=40,186$) ile 8 sınıf ($\bar{x}=36,918$) ve 11. Sınıf ($\bar{x}=36,906$) öğrencileri arasında olduğu görülmektedir.

Ergenlerin dindarlık düzeylerinin sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür ($F= 7,092$, $p<,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan karşılaştırmalar neticesinde 7. Sınıf ($\bar{x}=39,826$) ile 10. ($\bar{x}=36,602$), 11. ($\bar{x}=37,610$) ve 12. Sınıf ($\bar{x}=36,495$) öğrencileri arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Ergenlerin Psikolojik İyi Oluş ve Dindarlık Düzeylerinin Okul Türüne Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

		Okul Türü	N	$\bar{X}$	S	F	P	Anlamlı Fark
Psikolojik İyi Oluş	A	Ortaokul	197	40,28	9,48	4,2	,001	A>B ve F
	B	İmam-Hatip Ortaokulu	193	36,35	11,51			
	C	Fen Lisesi	297	39,03	8,85			

	D	Anadolu Lisesi	272	39,02	9,66			
	E	Anadolu İmam-Hatip Lisesi	214	38,20	10,46			
	F	Mesleki Teknik ve Anadolu Lisesi	183	36,95	10,90			
		Toplam	1356	38,42	10,11			
Dindarlık	A	Ortaokul	197	39,13	5,79	41,18	,000	E>C
	B	İmam-Hatip Ortaokulu	193	39,59	5,74			
	C	Fen Lisesi	297	32,94	9,60			
	D	Anadolu Lisesi	272	38,72	6,74			
	EE	Anadolu İmam-Hatip Lisesi	214	40,69	5,91			
	FF	Mesleki Teknik ve Anadolu Lisesi	183	38,01	5,51			
		Toplam	1356	37,85	7,46			

Tablo 4' e göre ergenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin okul türüne göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür ($F= 4,2$ $p<,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan karşılaştırmalar neticesinde Ortaokulda öğrenim gören ($\bar{x}=40,289$) ergenler ile İmam-Hatip Ortaokulu ($\bar{x}=36,357$) ve Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde öğrenim gören ($\bar{x}=36,956$) ergenler arasında olduğu görülmektedir. İmam Hatip Ortaokulu ve Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin psikolojik iyi oluş düzeylerinin diğer okul türlerine göre düşük ve Ortaokul düzeyine göre ise anlamlı şekilde düşük olduğu anlaşılmaktadır.

Ergenlerin dindarlık düzeylerinin okul türüne göre anlamlı farklılık

gösterdiği görülmüştür ($F= 41,187$ $p<,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan karşılaştırmalar neticesinde Anadolu İmam-Hatip Lisesinde öğrenim gören ($\bar{x}=40,691$) ergenler ile Fen Lisesinde öğrenim gören ($\bar{x}=32,946$) ergenler arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 5: Ergenlerin Psikolojik İyi Oluş ve Dindarlık Düzeylerinin Anne Tutumuna Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

		Anne Tutumu	N	$\bar{X}$	S	F	P	Anlamlı Fark
Psikolojik İyi Oluş	A	Baskıcı/ Otoriter	183	36,37	10,42	22,98	,000	B> A, C, D
	B	Eşitlikçi/ Demokratik	722	40,46	9,81			
	C	Tutarsız	424	36,18	9,57			
	D	İlgisiz	27	32,92	12,19			
		Toplam	1356	38,42	10,11			
Dindarlık	A	Baskıcı/ Otoriter	183	37,14	7,21	8,86	,000	B>A,C
	B	Eşitlikçi/ Demokratik	722	38,80	7,18			
	C	Tutarsız	424	36,55	7,85			
	D	İlgisiz	27	37,85	6,96			
		Toplam	1356	37,85	7,46			

Tablo 5' e göre ergenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin anne tutumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür ($F = 22,981$, $p<,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan karşılaştırmalar neticesinde eşitlikçi-demokratik ($\bar{x}=40,465$) ile baskıcı-otoriter ($\bar{x}= 36,371$), tutarsız ($\bar{x}=36,181$) ve ilgisiz ($\bar{x}=32,925$) anne tutumları arasında olduğu görülmektedir.

Ergenlerin dindarlık düzeylerinin anne tutumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür ($F = 8,862$, $p<,05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan karşılaştırmalar neticesinde eşitlikçi-demokratik ($\bar{x}=38,801$) ile tutarsız ($\bar{x}=22,870$) ve baskıcı-otoriter

($\bar{x}$ = 37,147) tutumları arasında olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 6: Ergenlerin Psikolojik İyi Oluş ve Dindarlık Düzeylerinin Baba Tutumuna Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

		Baba Tutumu	N	$\bar{X}$	S	F	P	Anlamlı Fark
Psikolojik İyi Oluş	A	Baskıcı/Otoriter	194	36,74	11,28	27,04	,000	B> A, C, D
	B	Eşitlikçi/Demokratik	728	40,57	9,63			
	C	Tutarsız	317	36,16	9,13			
	D	İlgisiz	117	33,96	10,30			
		Toplam	1356	38,42	10,11			
Dindarlık	A	Baskıcı/Otoriter	183	37,536	7,557	11,15	,000	B>D,C
	B	Eşitlikçi/Demokratik	722	38,864	6,934			
	C	Tutarsız	424	36,154	7,928			
	D	İlgisiz	27	36,735	8,227			
		Toplam	1356	37,856	7,465			

Tablo 6' ya göre ergenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin baba tutumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür (F = 27,045, p<,05). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan karşılaştırmalar neticesinde farklılığın, eşitlikçi-demokratik ($\bar{x}$ =40,57) ile baskıcı-otoriter ($\bar{x}$ = 36,74), tutarsız ($\bar{x}$ =36,16) ve ilgisiz ($\bar{x}$ =33,96) baba tutumları arasında olduğu görülmektedir.

Ergenlerin dindarlık düzeylerinin baba tutumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür (F = 11,155, p<,05). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan karşılaştırmalar neticesinde farkın eşitlikçi-demokratik ($\bar{x}$ =38,864) ile tutarsız ($\bar{x}$ =36,154) ve ilgisiz ($\bar{x}$ =36,735) tutumlar arasında olduğu görülmüştür.

F. Tartışma ve Sonuç

Çalışmada psikolojik iyi oluş ile dindarlık arasında anlamlı ve olumlu ilişki olduğu görülmüştür. Silva ve arkadaşlarının (2007), yaptığı çalışmada,

dindar ve madde kullanmayan gençlerin , diğer gençlere göre daha yüksek psikolojik iyi oluş düzeyine sahip olduğunu tespit etmişlerdir. Pandya (2017) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, katılımcılara özel olarak tasarlanmış bir manevi eğitim program uygulanmıştır. Araştırma sonucunda deney grubunun psikolojik iyi oluş ve mutluluk düzeyinin, kontrol grubundan daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Koenig ve Larson'un (2001, s. 71) iyi oluş ile ilgili çalışmaları incelendiğinde 100 çalışmadan 79'unda dini inanç ve ibadetlerin mutluluk, yaşam doyumu ve moralle pozitif ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Bir başka ifadeyle dini inanç ve ibadetlerin artmasıyla psikolojik iyi oluş düzeyinin yükseldiği söylenebilmektedir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde benzer sonuçların olduğu görülmektedir (Acar Çınar, 2018, s. 11; Arvas, 2017, s. 191; Butler-Barnes, Martin, & Boyd, 2017, s. 115; Francis & Kalder, t.y., s. 179; M. Kaya & Küçük, 2017, s. 28; Laurencelle, Abell, & Schwartz, 2002, s. 109; McCullough & Snyder, 2000; Sözer, 2017, ss. 30-31).

Bu çalışmada ergenlerin sınıf düzeyleri ile psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında da anlamlı bir ilişkinin varlığı gözlenmektedir. 7. sınıfların en yüksek 8. ve 11. sınıfların ise anlamlı şekilde en düşük iyi oluş düzeyine sahip oldukları görülmektedir. Alanyazın incelendiğinde sınıf düzeyi ile psikolojik iyi oluş arasında anlamlı farklılığın bulunduğu çalışmalara rastlanmaktadır (Hamurcu 2011; Küçü 2018). Halisdemir (2013), araştırmasında 12. sınıf ergenlerinin psikolojik iyi oluş düzeyinin, diğer sınıf seviyelerindeki ergenlere kıyasla yüksek olduğunun sonucuna ulaşmıştır.

Ergenlerin sınıf seviyeleri ile dindarlık düzeyleri arasında, 7. sınıf öğrencileri lehine anlamlı bir fark gözlemlenmiştir. Zihinsel olgunluğa erişen ergenler, dini ve doğaüstü kavramları düşünmeye başlarlar. Bu dönemde, psikolojik ve fizyolojik olarak hızlı bir değişim sürecinden geçerken, dini duygularında şüphe, bunalım ve sorgulama eğilimleri ortaya çıkabilir. Dini gelişim sürecinde, ergenlerin kafa karışıklığı ve şüphe yaşaması da oldukça yaygındır (Yüksel, 2013, s. 122). Bilişsel olarak olgunlaşmaya başlayan ergen, çocukluk dönemindeki pasif tutumundan uzaklaşıp kendisiyle ilgili konuları bağımsız bir şekilde düşünmeye başlar. Din de bu dönemde ilgi duyduğu alanlardan biri haline gelir ve ergen, dini meseleler üzerine kafa yorup inançlarını yeniden değerlendirmeye başlar. Dinin buyrukları ve rehberliği karşısında kendi duruşunu belirler. Bazı dini konuları içselleştirip güçlü bir şekilde sahiplenirken, okulda öğrendiği pozitif bilimlerin bazı dini görüşlerle çelişmesi, derslerde, kitaplarda ve arkadaş çevresinde karşılaştığı farklı fikirler nedeniyle inancının güvenilirliğini sorgulamaya başlayabilir ve bu

süreçte inançlarını yeniden değerlendirme ihtiyacı hissedebilir (Peker, 2014, s. 172). Dindarlık düzeylerinin üst sınıflarda azalmasının nedeni, örneklem grubunun ailelerinin genellikle geleneksel olarak dindar olmalarına rağmen, zamanla ergenlerin aile etkisinden uzaklaşarak akran gruplarına, medyaya ve popülizme maruz kalmasıyla birlikte, geleneksel düşünceye yönelik eleştirel düşüncenin ergenler arasında daha yaygın hale gelmesi ile açıklanabilir. Ergenlik döneminde yaşın ilerlemesiyle dindarlığın azaldığını gösteren başka araştırmalar da bulunmaktadır (Güven, 2021; Öztürk, 2017).

Psikolojik iyi oluş düzeyinin 7. sınıf öğrencilerinde en yüksek oluşu ile ilgili olarak, bu yaş grubunun ergenlik dönemine henüz tam olarak girmemiş olması, hayata büyük bir heyecan ve merakla yaklaşmaları, yaşamın çeşitli yönlerini keşfetme istekleri, genellikle daha az akademik stres ve gelecek endişesi taşımaları yer alabilir; bu durum onların psikolojik açıdan daha iyi olmalarını sağlayabilir. Son sınıftaki öğrenciler, zamanlarının çoğunu üniversite hazırlık süreci ve gelecek planlaması ile geçirmektedir. Bu öğrenciler genellikle üniversite sınavlarına ve tercihlerine ilişkin büyük kararlar almakta ve bu kararların sonuçlarıyla ilgili baskı altında bulunmaktadır. Bu durumun psikolojik iyi oluş düzeylerini olumsuz etkilediği söylenebilmektedir. 8. sınıf öğrencilerinin psikolojik iyi oluş düzeylerinin 7. sınıf öğrencilerine göre düşük olmasının benzer nedenlerle açıklanabileceği düşünülmektedir. Örneklemdeki gençlerin dini inançlarının vurgulanması ve 7. sınıf öğrencilerinin ailelerinin etkisinin hala belirgin olması, üniversite tercihleri gibi uzak hedeflerin bu grupta ön planda olmaması ve ailelerin seküler görüşlerinin henüz etkili olmaması, dinin hayatlarında önemli bir rol oynamasına neden olabilmektedir. Kimliklerini keşfetme ve anlama süreçlerinde, gençlerin dini inançları daha önemli bir kimlik bileşeni olarak algılamaları, daha az bağımsız arkadaş gruplarına sahip olmaları ve bu nedenle daha fazla dini etkiye maruz kalmaları, bu öğrencilerin daha dindar bir tutum sergilemelerine yol açabilir. Üst sınıf öğrencilerinin genellikle daha genç yaşlarda daha fazla eğitim ve deneyim kazanmış olmaları, bazı öğrencilerin dini inançlarını daha eleştirel bir şekilde değerlendirmelerine ve dini konuları daha karmaşık bir şekilde ele almalarına sebep olabilir. Bu durum, dindarlık düzeylerini olumsuz etkileyebilmektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgular, ergenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin okul türüne göre de farklılaştığını göstermektedir. En yüksek ortalama Ortaokul öğrencilerinde iken bunu Fen Lisesi ve Anadolu Liseleri takip etmektedir. Ortalamanın en düşük olduğu okullar Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri ve İmam Hatip Ortaokullarıdır. Ancak psikolojik iyi oluş

düzeyinin İmam Hatip Liselerinde yeniden bir yükselişe geçtiği görülmektedir. Bu sonuç İmam Hatip Lisesi eğitiminin psikolojik iyi oluşa olumlu yönde bir etkisinin olduğunu göstermektedir. En yüksek ortalamanın normal Ortaokullarda iken en düşük ortalamanın İmam Hatip Ortaokulunda olması daha başka çalışmaların yapılmasına işaret etmektedir.

Özyurt (2020) da Ortaokula devam eden ile İmam Hatip Ortaokuluna devam eden lehine anlamlı düzeyde farklılık olduğunu bulmuştur. Kaya ve Candeğer (2019), farklı lise türlerini ele aldıkları çalışmalarında, İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeylerinin diğer liselerden daha yüksek olduğunu bulmuşlardır.

Okul türü açısından dindarlık düzeyine bakıldığı zaman, genel olarak sadece liseli ergenler dikkate alındığında beklendiği gibi, İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin dindarlık puanlarının daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Kula'nın (2001, s. 152) çalışmasında İmam-Hatip Lisesi ile Anadolu Lisesi arasında; İncedal (2019), Sağır (2019) ve Onay'ın (2004) çalışmalarında İmam-Hatip Lisesi ile diğer okul türlerini karşılaştırdıkları çalışmalarda anlamlı farklılıklar bulunmuşlardır. İmam-Hatip Liselerinde diğer liselere göre daha fazla dini ilimlerle ilgili derslerin verilmesi, yaşanan çevrenin etkisi ve daha muhafazakar ailelerin çocuklarının özellikle İmam Hatip Lisesinde eğitim almalarını istemeleri ile açıklanabilir.

Öğrenim gördükleri okul türüne göre psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki anlamlı bir farklılık ile ilgili olarak ise, Ortaokulda okuyan ergenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin en yüksek düzeyde olduğu görülürken Mesleki Teknik Anadolu Lisesi ve İmam Hatip Ortaokulu ergenlerinin en düşük ortalamaya sahip olmaları, üzerinde düşünülmesi gereken önemli bir sonuç olarak görülmektedir. İmam Hatip Ortaokulu öğrencilerinin psikolojik iyi oluş düzeyi açısından diğer Ortaokul öğrencilerinden daha düşük olmasının nedeni, bu okullara ebeveynlerinin tercihlerine göre devam etmelerine bağlı olarak motivasyonlarının, okul memnuniyetlerinin ve yaşam doyumlarının düşmesi olabilmektedir.

Mesleki Teknik ve Anadolu Lisesi öğrencilerinin “daha düşük seviyeli” veya “az yetenekli” şeklinde algılanmaları, bu öğrencilerin kısıtlı kariyer imkanlarına sahip olmaları ve akademik eksiklik hissi nedeniyle özsaygılarının zedelenmesi, kendi kişisel ilgi ve tutkularını ihmal etme eğiliminde olmaları gibi durumlar, psikolojik iyi oluşlarını olumsuz etkileyebilmektedir. Fen Liselerinde eğitim gören öğrenciler genellikle yüksek akademik performans sergilerler. Bu başarı, özsaygıyı ve özgüveni artırabilir ve dolayısıyla psikolojik iyilik hallerini olumlu yönde etkileyebilir.

Bilim ve teknoloji alanında eğitim almış olmaları, gelecekteki kariyer potansiyelleri konusunda öğrencilere umut ve motivasyon vererek olumlu bir bakış açısına sahip olmalarını sağlayabilir.

Öğrencilerin benzer ilgi alanlarına sahip olan akranlarla bir araya gelmesi, sosyal destek ve paylaşılan deneyimlerin artmasıyla birlikte psikolojik iyi oluşlarını artırabilir.

İmam Hatip Liselerinde temel olarak dini eğitim sunulmaktadır. Bu durum, öğrencilerin dini bilgilerini genişletmelerine ve dini kavramları daha derinlemesine anlamalarına yardımcı olabilir. Ayrıca, öğrencilerin ibadetleri ve ritüelleri daha düzenli bir şekilde yerine getirmesi, benzer inançlara sahip olan akranlar ve öğretmenlerle daha sık etkileşimde bulunmaları dini konularda daha fazla destek alma ve deneyim edinme fırsatı sunabilir. Ayrıca İmam Hatip Lisesi öğrencilerinden böyle bir davranış beklentisi veya kendilerine yönelik böyle bir beklenti içerisinde olmaları bu sonuca yol açmış olabilir. Fen Lisesi öğrencilerinin, sıkı akademik programları ve yoğun çalışma temposu, onların zamanlarını dini pratiklere daha az ayırmalarına ve daha az ilgi duymalarına yol açabilmektedir.

Araştırmada, demokratik anne-baba tutumuna sahip ergenlerin psikolojik iyi olma düzeylerinin, baskıcı anne-baba tutumuna sahip ergenlere kıyasla daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Aydın (2019) tarafından yapılan araştırma, ergenlerin psikolojik iyi olma düzeyleri ile demokratik anne-baba tutumu arasında olumlu bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Benzer sonuçları destekleyen başka çalışmalar da literatürde bulunmaktadır (Anuştekin & Anuştekin, 2023; Cripps & Zyromski, 2009; Demirci & Şar, 2017; Driscoll, Russel, & Corckett, 2008; Güler, 2019; Küçük, 2020).

Anne-baba tutumlarının kişilik gelişimine büyük etkisi dikkate alındığında, psikolojik iyi oluş ile anne-baba tutumu arasında bir ilişkinin olacağı öngörülebilir (Küçük, 2020). E. Erikson psiko-sosyal kişilik gelişim teorisi açısından bakıldığında, demokratik, ilgili anne-baba tutumuna sahip birey, genellikle kendine güveni tam, davranışlarını yönlendirebilen, problem çözme yetenekleri gelişmiş ve duygu ve düşüncelerini çekinmeden belirten bir yapıdadır. Başkalarının etkisi olmaksızın sorumluluk alabilen, kendi kararlarını verme becerisine sahip, sosyal açıdan aktif, yaratıcı ve cesur bir birey olarak gelişebilir. Otoriter ebeveyn tutumuna sahip birey, genellikle kendisini ifade etmekte zorlanabilir, içe kapanık ve çekingen olabilir. Otoriter ebeveynlik, çocuğun bağımsız düşünme ve karar verme yeteneklerini geliştirmesini engelleyebilir, bu nedenle yetişkinlikte

sorumluluk almakta ve kendi kararlarını vermede güçlük çekebilir. Ayrıca, sürekli baskı altında olması, isyan etme eğiliminde olmasına veya kurallara karşı gelmesine yol açabilir. Eğer aile içinde şiddet görmüşse, kendisini değersiz ve aşağılanmış hissedebilir. Bu tarz bir ebeveynlik yaklaşımı, çocuğun psikolojik sağlığına olumsuz etki edebilir ve yetişkinlikte çeşitli psikolojik sorunlara yol açabilir.

Ergenlerin anne-baba tutumu ile dindarlık düzeyleri arasındaki ilişki ile ilgili olarak; anne-babalarını demokratik olarak algılayanların, dindarlık düzeylerinin, ebeveynlerini baskıcı, tutarsız veya ilgisiz şekilde algılayanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Demokratik bir aileye sahip olanlar ve anne-babalarının davranışlarını “olumlu ve demokratik” olarak algılayanların diğer tutumlarda algılayanlardan daha yüksek dindarlık düzeyinde olduğu görülmüştür (Güven, 2021; Uysal, 2006). Ergenlerde otoriter ebeveynlik tarzının artmasıyla dinin önemi azalmaktadır (Şahin, 2007). Bu sonuç, ergenlerin demoktarit anne-babalarının dini ve kültürel değerlerini sahiplenmeye yönelik bir eğilim içerisinde olabileceğini göstermektedir.

Yapılan araştırma sonucunda elde edilen veriler istatistiksel olarak incelendiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır:

-Ergenlerin psikolojik iyi oluş ve dindarlık düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür.

-Ergenlerin dindarlık düzeyleri ile psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında olumlu ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

- Cinsiyete göre psikolojik iyi oluş düzeylerinde anlamlı farklılık görülmemiş; dindarlık düzeylerinde ise kızlar lehine anlamlı fark tespit edilmiştir.

- Sınıf düzeyi açısından psikolojik iyi oluş düzeyleri ve dindarlık düzeyleri ile arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. 7. Sınıfa devam eden ergenlerin psikolojik iyi oluş açısından en yüksek ortalamaya; 8 ve 11. sınıfların ise en düşük ortalamalara sahip olduğu görülmüştür. 7. Sınıf ergenleri en yüksek dindarlık ortalamasına sahipken 11,10 ve 12. Sınıf ergenlerinin sırasıyla en düşük dindarlık ortalamasına sahip olduğu bulgulanmıştır.

-Okul türüne göre psikolojik iyi oluş ve dindarlık düzeylerinde anlamlı fark olduğu görülmüştür. İmam Hatip Ortaokulu ve Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin psikolojik iyi oluş düzeylerinin diğer okul türlerine göre düşük ve Ortaokul düzeyine göre ise anlamlı şekilde düşük olduğu; dindarlık düzeyleri açısından ise Anadolu İmam-Hatip Lisesinde öğrenim gören

ergenlerin en yüksek; Fen Lisesinde öğrenim gören ergenlerin en düşük ortalamalara sahip olduğu görülmektedir.

-Anne-babasını demokratik tutumda algılayan ergenlerin diğer tutumlarda (baskıcı-otoriter, tutarsız ve ilgisiz) algılayan ergenlere göre daha yüksek psikolojik iyi oluş ve dindarlık düzeyine sahip oldukları görülmüştür.

Anne-baba tutumlarının psikolojik iyi oluş ve dindarlığı etkisi dikkate alındığında anne-babaların ergenlere yönelik sağlıklı iletişim içerisinde olmaları onların benlik saygılarının yüksek olması ve sosyo-kültürel değerleri benimsemeleri açısından oldukça önemli sonuçlar ortaya koyacağı düşünülmektedir. Buna yönelik aile eğitimleri verilebilir.

Psikolojik iyi oluş ile dindarlık arasında olumlu ilişkiyi referans alarak kimlik inşa sürecinde ve sınav hazırlık aşamasında olan ergenlerin yaşadığı problemleri azaltmaya yönelik birey ve grup odaklı çalışmalar yapılabilir. Bu çalışma nicel yöntemlerle yapılmıştır. Daha kapsamlı ilişkilerin elde edilebilmesi nitel araştırmaların yapılması faydalı olacaktır.

Hakem: Dış, Bağımsız.

Teşekkür:

-

Beyanname:

1. Özgünlük Beyanı:

Bu çalışma özgündür.

Bu çalışma "Ergenlerde hayatın anlamı, psikolojik iyi oluş, dindarlık ilişkisi(Diyarbakır örneği)" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

2. Yazar Katkıları:

Fikir: MNA-AK; **Kavramsallaştırma:** MNA-AK; **Literatür Taraması:** MNA; **Veri Toplama:** MNA; **Veri İşleme:** MNA; **Analiz:** MNA-AK; **Yazma - orijinal taslak:** MNA-AK; **Yazma - inceleme ve düzenleme:** MNA-AK.

3. Etik Kurul İzni:

Bu çalışma için etik kurul izni, Erciyes Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 27.04.2021 tarihli ve 228 numaralı kararı ile alınmıştır.

4. Finansman/Destek:

Bu çalışma herhangi bir finansman ya da destek almamıştır.

5. Çıkar Çatışması Beyanı:

Yazarlar, herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedirler.

KAYNAKÇA

- ACAR ÇINAR, H. (2018). Din görevlilerinin dini yönelim biçimleri ile psikolojik iyi oluş durumları arasındaki ilişki: Sivas Örneği. *Electronic Turkish Studies*, 13(26), 1-18.
- AKALIN, Ő. H. (2011). *Türkçe sözlük*. (11. Baskı). Ankara: TDK.
- ALMAS, G. (2010). *Evlilikte uyum ve inanç gelişimi arasındaki ilişkiler*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- ANUŞTEKİN, M. N. (2023). *Ergenlerde hayatın anlamı, psikolojik iyi oluş, dindarlık ilişkisi (Diyarbakır örneği) (Doktora tezi)*, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- ANUŞTEKİN, M. N., & ANUŞTEKİN, M. (2023). İmam-hatip lisesi öğrencilerinde hayatın anlamı ve psikolojik iyi oluş (Ergani örneği). İçinde O. Bozan, A. Ertekin, A. Cengiz, & A. Kaçmaz (Ed.), *Cumhuriyetin 100. Yılında Ergani Din-Eğitim-Kültür*. Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- ARVAS, F. B. (2017). Öznel iyi-olma hali ile dini inançlar arasındaki ilişki üzerine bir inceleme. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 26(2), 165-201.
- AYDIN, B. (2020). *Çocuk ve ergen psikolojisi*. (7. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- AYTEN, A. (2009). *Prososyal davranışlarda dindarlık ve empatinin rolü*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- AYTEN, A., & YILDIZ, R. (2016). Dindarlık, hayat memnuniyeti ilişkisinde dinî başa çıkmanın rolü nedir? Emekliler üzerine bir araştırma. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 16(1), 281-308.
- AYTEN, A., & ACAT, B. (2019). Ergenlerde internet bağımlılığı, değerler ve dindarlık düzeylerinin hayat memnuniyetini yordama gücü: Lise öğrencileri üzerine bir araştırma. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 6(3), 847-870.
- AYVERDİ, İ. (2008). *Misalli büyük Türkçe sözlük*. (C. 1). İstanbul: Kubbealtı Neşriyat.
- BRADBURN, N. M. (1969). *The structure of psychological well-being*. Chicago: Aldine.
- BUTLER-BARNES, S. T., MARTIN, P. P., & BOYD, D. T. (2017). African American adolescents' psychological well-being: The impact of
-

- parents' religious socialization on adolescents' religiosity. *Race and Social Problems*, 9(2), 115-126.
- CRIPPS, K., & ZYROMSKI, B. (2009). Adolescents' psychological well-being and perceived parental involvement: Implications for parental involvement in middle schools. *RMLE Online*, 33(4), 1-13.
- DECI, E. L., & RYAN, R. M. (2008). Hedonia, eudaimonia, and well-being. *An Introduction. Journal of Happiness Studies*, (9).
- DEMİRÇİ, İ., & ŞAR, A. H. (2017). Kendini bilme ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(5), 2710-2728.
- DEVELİOĞLU, F. (2013). *Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lügat*. Ankara: Aydın Kitabevi.
- DIENER, E., WIRTZ, D., BISWAS-DIENER, R., TOV, W., KIM-PRIETO, C., CHOI, D. W., & OISHI, S. (2009). New measures of well-being. *In Assessing well-being*, 247-266.
- DOĞAN, M. (2016). *Sabır psikolojisi: Pozitif psikoloji bağlamında bir araştırma*. (1. Baskı). İstanbul: Çamlıca Yayınları.
- DRISCOLL, A. K., RUSSEL, S. T., & CORCKETT, L. J. (2008). Parenting styles and youth wellbeing across immigrant generations. *Journal of Family Issues*, 29(2), 185-209.
- EKŞİOĞLU, H. (2011). *İnanç veya dünya görüşüne sahip olma tarzıyla psikolojik iyi olma arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- ERDOĞRUCA KORKMAZ, N. (2012). *Bağlanma, insan-Tanrı ilişkisi ve psikolojik iyilik hali*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- EROĞLU, F. (2017). *Evli bireylerde psikolojik iyi oluş ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- FRANCIS, L. J., & KALDER, P. (t.y.). The relationship between psychological well-being and Cristian faith and practice in an Australian population sample. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 4(1), 179-184.
- GLOCK, C. Y. (2017). Dindarlığın boyutları üzerine. İçinde Y. Aktay & M. E. Köktaş (Ed.), & M. E. Köktaş (Çev.), *Din Sosyolojisi* (ss. 293-318). İstanbul: Vadi Yayınları.
- GÖCEN, G. (2012). *Şükür ve psikolojik iyi olma arasındaki ilişki üzerine bir alan*

- araştırması*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- GÖCEN, G. (2014). *Şükür pozitif psikolojiden din psikolojisine köprü*. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları.
- GÜLER, M. (2019). *Üniversite öğrencilerinde siber zorbalık ve psikolojik iyi oluşun incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- GÜNAY, Ü. (2006). Dindarlığın sosyolojisi. İçinde Ü. Günay & C. Çelik (Ed.), *Dindarlığın sosyo-psikolojisi*. Adana: Karahan Kitabevi.
- GÜVEN, Ö. F. (2021). *Ergenlerde sigara içme arzusu, öz-yeterlik ve dindarlık ilişkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- HALİSDEMİR, D. (2013). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik iyi oluşları, kendini affetme düzeyleri ve geçmişe yönelik anne kabul red algıları arasındaki ilişkiler*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- HAMURCU, H. (2011). *Ergenlerin yetkinlik inançları ve psikolojik iyi oluşlarını yordamada psikolojik ihtiyaçlar*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Konya.
- HEFFERON, K., & Boniwell, I. (2011). *Positive psychology: Theory, research and applications*. New York: McGraw-Hill/Open University Press.
- HÖKELEKLİ, H. (2012). *Din psikolojisine giriş*. İstanbul: Dem Yayınları.
- İBN MANZŪR. (1993). *Lisânü'l-Arab*. Beyrut: Dâru Sâdır.
- İNANÇ, B. Y., BİLGİN, M., & ATICI, M. K. (2015). *Gelişim psikolojisi çocuk ve ergen gelişimi*. (10. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- KARABEYESER, M. (2013). *Üniversite öğrencilerinin anne-baba tutumları ve stresli yaşam olaylarına göre psikolojik iyi oluşu*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- KARACOŞKUN, M. D. (2015). Din psikoloji bilimi ve Türkiye'deki gelişimi. İçinde M. D. Karacoşkun, *Din psikolojisi el kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- KAVUN, Y. (2016). *Ergenlerde dindarlık ve insani değerler*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- KAYA, M., & KÜÇÜK, N. (2017). İbadetler ile hayatın anlamı ve psikolojik iyi

olma arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (42), 17-43.

- KAYA, Z., & CANDEĞER, H. (2019). *Farklı lise türlerine devam eden öğrencilerin öznel iyi oluş düzeylerinin demografik değişkenlere göre karşılaştırılması*. Program adı: 21. Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi.
- KAYIKLIK, H. (2006). Bireysel dindarlığın boyutları ve inanç-davranış etkileşimi. *İslâmî Araştırmalar Dergisi*, 19(3), 491-499.
- KIZILGEÇİT, M. (2011). *Yalnızlık, umutsuzluk ve dindarlık ilişkisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- KOENIG, H. G., & LARSON, D. B. (2001). Religion and mental health: Evidence for an association. *International Review of Psychiatry*, 13(2), 67-78.
- KÖSE, A., & AYTEN, A. (2015). *Din psikolojisi*. (5. Baskı). İstanbul: Timaş Yayınları.
- KULA, N. (2001). *Kimlik ve din*. İstanbul: Ayışığı Kitapları.
- KULA, N. (2014). Kur'an-ı Kerim'deki mümin tiplerini çerçevesinde islami dindarlık ölçeği oluşturma üzerine teorik yaklaşım. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1(1), 219-252.
- KÜÇÜ, E. (2018). *Lise öğrencilerinde mükemmeliyetçilik, ihtiyaç doyumu ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- KÜÇÜK, M. (2020). *Yetişkinlerin öz şefkat, bağlanma stilleri ve psikolojik iyi oluş özelliklerinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- LAURENCELLE, R. M., ABELL, S. C., & SCHWARTZ, D. J. (2002). The relation between intrinsic religious faith and psychological well-being. *The International Journal for the Psychology of Religion*, 12(2), 109-123.
- MCCULLOUGH, M. E., & SNYDER, C. R. (2000). A positive psychology fields of dreams: If you build it, they will come. *Journal of Social And Clinical Psychology*, 19(1).
- ONAY, A. (2004). *Dindarlık, etkileşim ve değişim*. (1. Baskı). İstanbul: DEM Yayınları.
- ÖZTÜRK, Y. (2017). *Ergenlerde dindarlık ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi (Çarşamba örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).

Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çorum.

- PANDYA, S. P. (2017). Spirituality, happiness, and psychological well-being in 13-to 15-year olds. *Journal of Pastoral Care ve Counseling*, 71(1), 12-26.
- PEKER, H. (2012). Kur'an'a göre dindarlığın boyutları. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 12(2), 41-49.
- PEKER, H. (2014). Din psikolojisi. (11. Baskı). Çamlıca Yayınları.
- RYAN, R. M., & DECI, E. L. (2001). On Happiness and Human Potentials: A Review of Research on Hedonic and Eudaimonic Well-Being. *Annual Review of Psychology*, 52(1). <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.52.1.141>
- RYFF, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069-1081.
- SAĞIR, R. (2019). *Ergenlerde Dindarlık, Öz Denetim ve Hayat Memnuniyeti İlişkisi* (Yüksek Lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- SANTROCK, J. W. (2020). *Ergenlik* (14. Basımdan Çeviri; D. M. Siyez, Ed.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- SATAN, A. A. (2014). Dini inanç ve bilişsel esneklik düzeylerinin öznel iyi oluş düzeyine olan etkisi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(7), 56-74.
- SILVA, R. A., HORTA, B. L., PONTES, L. M., FARIA, A. D., SOUZA, L. D. M., CRUZEIRO, A. L. S., & PINHEIRO, R. T. (2007). Psychological well-being and adolescence: Associated factors. *Cadernos De Saúde Pública*, 23(5), 113-118.
- SMITH, P. K. (2017). *Ergenlik*. (1. Basım; Ç. Öztekin, Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- SÖZER, Ö. T. (2017). *Üniversite öğrencilerinde kimlik duygusu, dini yönelim ve psikolojik iyi oluş*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- ŞAHİN, A. (2007). *Ergenlerde Dindarlık ve Benlik: Dindarlığın Ergen Benliğine Etkisi Üzerine Bir Araştırma*. Konya: Adal Ofset Yay.
- TANRIVERDİ, H. (2018). Din-kültür ilişkisi üzerine bir değerlendirme. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 8(3), 595-601.

- TAPLAMACIOĞLU, M. (1963). *Din sosyolojisi*. (2. Baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yay.
- TELEF, B. B. (2013). Psikolojik iyi oluş ölçeği (PİOO): Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *University Journal of Education Hacettepe*, 28(3), 374-384.
- TEMEL, F., & Aksoy, A. B. (2016). *Ergen ve gelişimi*. (4. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- TUZGÖL DOST, M. (2007). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(22), 132-143.
- TÜMER, G. (2024). Din. İçinde *TDV İslâm Ansiklopedisi*. (<https://islamansiklopedisi.org.tr/din#1>).
- ULU, M. (2018). İlahiyat fakültesi öğrencilerinin psikolojik iyi oluşları ile değer yönelimleri arasındaki ilişki. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 20(37), 183-215.
- UYSAL, V. (1996). *Din psikolojisi açısından dinî tutum, davranış ve şahsiyet özellikleri*. İstanbul: İFAV Yayınları.
- UYSAL, V. (2006). *Geleneksel- çağdaşlık bağlamında Türkiye’de dindarlık ve kadın*. İstanbul: DEM Yayınları.
- WATERMAN, A. S. (1993). Two conceptions of happiness: Contrasts of personal expressiveness (eudaimonia) and hedonic enjoyment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 64(4), 678-691.
- YAVUZER, H. (2016). *Çocuk psikolojisi*. (39. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- YÜKSEL, A. Ş. (2013). Dini gelişim. İçinde *Din psikolojisi*. (2. Baskı, ss. 112-126). Grafiker Yayınları.

AN EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AND RELIGIOSITY IN ADOLESCENTS IN TERMS OF SOME VARIABLES

 Mehmet Nesim ANUŞTEKİN^a

 Ali KUŞAT^b

Extended Abstract

Adolescence is a life stage that refers to the transition period from childhood to adulthood. Durin this period individual encounters significant physical, emotional, social and cognitive changes. This period is a time of rapid growth, sexual maturation, hormonal changes and developments in the reproductive system, the development of sexual roles, voice change, the process of defining and understanding oneself, thinking about one's values, interests, abilities and social roles. During this period of significant changes in social relationships, the dynamics of friend groups, romantic relationships and family ties may change. Emotionally, this is a time when young people begin to think more about who they are, where they are going and their own values. During this period, when the search for independence reaches its peak. Young people try to tend to make their own decisions, take responsibility and explore the world more independently. Adolescents begin to think more about their future and set educational and career goals.

Psychological well-being is a concept that refers to an individual being in an emotionally, mentally and socially healthy and satisfying state. This state is generally based on positive emotions such as happiness, joy, gratitude, curiosity, and factors such as effective problem-solving skills, strong relationships, meaningful life purpose, self-esteem, and general life satisfaction. Psychological well-being is related to an individual's feeling of self-worth and the ability to accept one's own shortcomings. It includes the

---

^a Prof., xxx University, anustekinnesimm@hotmail.com

^b Assoc. Prof., Erciyes University, kusat@erciyes.edu.tr

individual's ability to cope with stress in life, the capacity to maintain emotional balance and the ability to adapt to the challenges of life. Establishing and maintaining good relationships is important for psychological well-being. Social support is an effective resource for coping with emotional difficulties. Self-development and realizing one's potential can support psychological well-being. This includes being open to learning, being open to new experiences and aiming for personal growth.

Religion generally refers to a belief system and a philosophy of life based on that belief system. Religious beliefs usually provide answers to fundamental issues such as human existence, the nature of the universe, moral values and the meaning of life. Religiosity is the individual's possession of a religion's belief system and living a life based on these beliefs. It generally includes behaviors such as worshipping, praying, performing religious rituals, reciting sacred texts and living according to moral values. Religious individuals try to live a life in accordance with ethical rules according to their beliefs. Religiosity is shaped in a framework in which the individual takes place in the context of society, culture and history. A person not only has individual beliefs about religiosity, but also shares these beliefs on a societal level, often within a religious community. Since each religion has its own teachings and rituals, religiosity is also diverse. Religiosity can significantly influence an individual's lifestyle, ethical values, social relations and daily behavior. Adolescents can enhance their psychological well-being by developing secure and supportive relationships within religious communities. Religion can add meaning and purpose to an individual's life. This can help adolescents set goals for the future and support their psychological well-being.

The positive state of young people in areas such as emotional balance, self-confidence, identity development, social relationships and coping with stress is related to their psychological well-being. Adolescence is often a period of intense search for identity. Adolescents can search for their religious identities and understand themselves better in this process. There are many factors that affect adolescents' psychological well-being and religiosity is also one of these factors. Religion and religiosity can affect the psychological well-being of young people in this process. In this study, it was aimed to examine the relationship between psychological well-being and religiosity and the effects of factors such as grade level, the type of school they attended and parental attitude on these two variables in a descriptive and relational way in an adolescent sample. In line with this purpose, firstly, an introductory part about the concepts of psychological well-being and religiosity was

created by reviewing the literature. Afterwards, the psychological well-being and religiosity scales determined for data collection were applied to the sample group consisting of 1356 adolescents between the ages of 13-18, and the analysis of the data obtained was made through the SPSS program. As a result of the analyzes, the result of statistical analysis show a high average of adolescents' psychological well-being and religiosity. Therefore, a significant positive relationship was found between adolescents' psychological well-being and religiosity levels. In terms of psychological well-being, 7th grade students had the highest average and 8th grade students had the lowest average; in terms of religiosity level, 7th grade students had the highest average and 10th, 11th and 12th grade students had the lowest average. According to the school type, it is seen that science high school and Anatolian high school students have the highest mean of psychological well-being, while Vocational and Technical Anatolian high school students have the lowest mean. It was found that Anatolian Imam-hatip high school students had the highest level of religiosity, while Science High School students had the lowest mean level of religiosity. It was observed that adolescents with democratic parental attitudes had higher levels of psychological well-being and religiosity. In addition, a significant positive relationship was found between adolescents' psychological well-being and religiosity levels.

Keywords: Psychology of Religion, Adolescence, Psychological Well-Being, Religion, Religiosity.

Peer-review: External, Independent.

Acknowledgements:

-

Declarations:

1. Statement of Originality:

This work has been derived from a dissertation entitled “The meaning of life, psychological well-being, religiousness relationship in adolescents (Diyarbakir case).”

2. Author Contributions:

Concept: MNA-AK; **Conceptualization:** MNA-AK; **Literature Search:** MNA; **Data Collection:** MNA; **Data Processing:** MNA; **Analysis:** MNA-AK; **Writing – original draft:** MNA-AK; **Writing – review & editing:** MNA-AK.

3. Ethics approval:

Ethics Committee Approval for this study was obtained with the decision of Erciyes University Social and Human Sciences Ethics Committee dated

---

4.27.2021 and numbered 228.

4. Funding/Support:

This work has not received any funding or support.

5. Competing interests:

The authors declare no competing interests.

